

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laajakais- tarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla an- netun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 29 päivänä huhtikuuta 2014 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
eduskunnalle laiksi laajakaisarakentamisen tu-
esta haja-asutusalueilla annetun lain muuttami-
sesta (HE 49/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Elina Thorström, lii-
kenne- ja viestintäministeriö
- päällikkö Päivi Peltola-Ojala, Viestintäviras-
to
- lakiasioiden päällikkö Marko Lahtinen, Fi-
Com ry
- toimitusjohtaja Jarmo Matilainen, Finnet-liit-
to ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Etelä-Karjalan maakuntaliitto
- Lapin liitto
- Suomen Kuntaliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia laa-
jakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla
siten, että ylituoton palauttamista koskevia sään-
nöksiä ei sovellettaisi laajakaistahankkeisiin,
joihin on myönnetty julkista tukea alle kymme-
nen miljoonaa euroa. Kymmenen miljoonan eu-
ron raja-arvo laskettaisiin hankekohtaisesti.
Voimassa olevassa laissa ylituoton palauttamis-
ta koskevat säännökset soveltuvat, jos tuen saa-
jan kaikkien laajakaistahankkeiden yhteenlas-
kettu julkisen tuen määrä on yli miljoona euroa.

Ylituoton palauttamista koskevien muutosten
tavoitteena on, että pieniin paikallisiin hankkei-
siin ei kohdistuisi ylituoton valvonnasta suhteet-
toman suurta hallinnollista taakkaa.

Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten,
että tuen hakija olisi velvollinen luovuttamaan
käyttöoikeuden tuen avulla rakennettuun vies-
tintäverkkoon, verkkoelementtiin ja verkon ka-
pasiteettiin kohtuulliseen hintaan ja syrjimättö-
min ehdoin jatkossa seitsemän vuoden ajaksi ny-
kyisen kymmenen vuoden sijasta. Käyttöoikeu-
den luovutusvelvollisuus tuen avulla rakennet-
tuihin mastoihin ja kaapelikanaviin ei olisi ajal-
lisesti rajoitettu.

Lakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten,
että Viestintävirasto voisi tietyin edellytyksin
päättää laajakaistahankkeelle myönnetyn tuen
maksamisesta, vaikka maksua koskeva hakemus
on viivästynyt.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan lakia muutettavaksi siten, että tuen hakijan olisi sisällytettävä tukihakemukseen analyysi hankkeeseen liittyvistä toiminnallisista, taloudellisista ja muista

riskeistä sekä suunnitelma niiden hallitsemiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2014.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Laajakaistatukilaissa (1186/2009) säädetään haja-asutusalueiden laajakaistahankkeisiin myönnettävän tuen myöntämisestä. Nyt käsitellyssä oleva esitys perustuu olennaisilta osin komission suuntaviivoihin valtion tuen myöntämisestä laajakaistaverkkojen rakentamiseen.

Valiokunta pitää hyvänä, että hyvin menestyvien laajakaistahankkeiden niin sanotun ylituoton palauttamista koskevia säännöksiä ehdotetaan lievennettäviksi olennaisesti. Jatkossa seuranta- ja palautusvelvoite koskisi vain yli 10 miljoonan euron hankkeita ja raja-arvoa arvioidaisiin nykyisestä poiketen jokaisen hankkeen osalta erikseen. Valiokunnan näkemyksen mukaan ehdotuksella voidaan osaltaan edistää pienten laajakaistahankkeiden toteuttamista vähentämällä näiden hankkeiden hallinnollista taakkaa.

Esityksessä ehdotetaan lyhennettäväksi hankkeiden toteuttajien velvoitetta vuokrata tuen avulla rakennettua verkkoa muille teleyrityksille nykyisestä kymmenestä vuodesta seitsemään vuoteen. Tänä aikana verkkoa ja sen kapasiteettia tulee vuokrata kohtuullisella hinnalla ja syrjimättömin ehdoin, millä pyritään varmistamaan tuen avulla rakennettujen verkkojen mahdollisimman tehokas hyödyntäminen. Asiantuntijakuulemisessa on osin myös kritisoitu aikarajan laskemista ja tuotu esille, että mm. rahoittajien kannalta on olennaista, että käyttöältään pitkät viestintäverkot ovat riittävän kauan eri toimijoiden hyödynnettävissä. Valiokunta kuitenkin toteaa, että saadun selvityksen mukaan käytännössä on verkkoyritysten omien etujen mukaista vuokrata myös tämän aikarajan jälkeen verkkoja niitä haluaville, vaikkakin markkinaehtoiseen hintaan, ja tarvittaessa tuen saajalle on mahdollista asettaa käyttöoikeuden luovutusvelvolli-

suus, mikäli huomattavan markkinavoiman sääntely tätä edellyttää.

Komission vaatimuksen mukaisesti edellä mainittu seitsemän vuoden aikaraja ei nykyisestä poiketen koskisi kuitenkaan kaapelikanavia ja mastoja, joiden vuokrausvelvoitteen kestolla ei siten olisi takarajaa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kaapelikanavalla tarkoitetaan säännöksessä maan alle asennettavaa kanavaa tai putkea, jonka sisälle on mahdollista sijoittaa esimerkiksi eri toimijoiden valokuitukaapeleita. Valiokunta kiinnittää yleisenä kysymyksenä huomiota siihen, että hyvin pitkäaikaiset käyttöoikeusvelvoitteet eivät ole välttämättä omiaan kannustamaan uusiin investointeihin.

Esityksen mukaan tuen hakijan tulisi liittää tukihakemukseen analyysi hankkeeseen liittyvistä taloudellisista, toiminnallisista ja muista riskeistä. Analyysissä tulisi myös arvioida, miten näitä riskejä voidaan hallita. Valiokunta katsoo, että uudesta velvoitteesta aiheutuu hankkeiden toteuttajille lisätyötä, mutta ehdotetun arviointin laatiminen jo riittävän aikaisessa vaiheessa on selkeästi hankkeiden toteutumisen ja niiden järkevän toteutuksen kannalta edullista.

Voimassa olevan lain mukaan Viestintävirasto ei voi käsitellä maksuhakemusta, jos hakemus on viivästynyt tukipäätöksessä asetetusta määräajasta. Valiokunta pitää erittäin tervetulleena ehdotusta, jonka mukaan Viestintävirasto voisi tietyin säädetyin edellytyksin ottaa hankkeen maksuhakemuksen käsittelyyn ja päättää tuen maksamisesta, vaikka hakemus olisikin viivästynyt määräajasta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotuksella saadaan aikaan tarpeellista joustavuutta tukien maksamiseen ja hankkeiden toteuttamiseen sellaisissa tilanteissa, joissa myöhästymiselle on selkeästi ollut painavat syyt. Valiokunta pitää hyvänä, että laaja-

kaistatukien maksamiseen liittyviä menettelytapoja pyritään kehittämään ja joustavoittamaan hakijoiden yhdenvertainen kohtelu huomioon ottavilla tavoilla.

Esityksessä ehdotetaan myös eräiden muutos ehdotusten soveltamista takautuvasti hankkeiden toteuttajille edullisella tavalla. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella arvioituna näissä ehdotuksissa on asianmukaisesti otettu huomioon mm. hankkeiden toteuttajien yhdenvertaisen kohtelun ja perusteltujen odotusten suojaan liittyvät vaatimukset.

Valiokunta on edelleen huolissaan laajakais-taverkon investointien kattavasta toteutumisesta, etenkin joidenkin valokuituverkkojen rakentamista koskevien hankkeiden etenemisestä. Valiokunnan mielestä yhteiskunnan tulee olla jatkossakin mukana edistämässä haja-asutusalueiden laajakaistainvestointeja ja hankkeiden toteuttamista mm. kansalaisten yhdenvertaisuuden ja palvelutason turvaamiseksi myös niillä haja-asutusalueilla, joille verkkoa on vaikeaa saada rakennettua puhtaasti kaupallisin perustein. Nopean laajakaistan edistämällä ja hankkeiden toteutumisen esteiden purkamisella on mahdollista osaltaan pyrkiä lisäämään sekä yksityisen että julkisen sektorin tuottavuutta, investointeja ja talouskasvua.

Valiokunta korostaa, että laajakaistahankkeen keskeisenä periaatteena on myös jatkossa

välttämätöntä pitää teknologianeutraalisuutta ja sen mahdollistamaa joustavuutta myös teknologian kehittyessä. Eri teknologioita ja sekä kiinteitä että langattomia verkkoja täytyy pystyä myös kysynnän mukaan hyödyntämään tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisimmalla ja kustannustehokkaimmalla tavalla ja tarvittaessa toisiaan täydentäen. Molemmille teknologioille ja sekä langattomien että kiinteiden verkkojen rakentamiselle on olemassa selkeä tarve myös jatkossa.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa näin ollen lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen mukaan, että lain on tarpeen mm. maksuhakemusten käsittelyyn liittyvistä käytännön syistä tulla voimaan jo esityksessä ehdotettua nopeammasa aikataulussa ja joka tapauksessa viimeistään 30.6.2014.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kalle Jokinen /kok
vpj. Osmo Kokko /ps
jäsen. Mikko Alatalo /kesk
Markku Eestilä /kok
Ari Jalonen /ps
Merja Kuusisto /sd
Raimo Piirainen /sd

Hanna Tainio /sd
Eila Tiainen /vas
Ari Torniainen /kesk
Reijo Tossavainen /ps
Oras Tynkkynen /vihr
Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.